

Təqvim yada salır

Müasirlərinin və çoxsaylı pərəstişkarlarının, sadəcə olaraq, "Mir Cəlal müəllim"– deyə çağırır-batırladığı bu istedadlı yazıçı-alimin, nurlu ziyalının rəsmi olaraq qazan-dığı, pərəstişkarlarının layiq gördü-yü vəzifə və titulların sırası uzundur: filologiya elmləri doktoru, professor, uzun illər BDU filologiya fakültəsinin əvəzədlənməz kafedra müdiri, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü,

ailələrində həmişə dostluq məhəbbəti ilə anılan bu insanla bağlı maraqlı bir tarixçədən söz açdı. Bildirək ki, Mir-mahmud müəllim milli teatrımızın ilk cəfəkeş aktyorlarından olmuş drama-türq-pedaqoq Mirmahmud Kazımovs-kinin nəvəsi, Azərbaycan radiosu və televiziyasının ilk quruluşçu rejissoru Rauf Kazımovskinin oğlu, tanınmış televiziya və teatr tamaşaları rejissoru mərhum Ələkbər Kazımovskinin qar-

xadimi vermiş Kazımovskilər ailəsinin həyatında və taleyində Mir Cəlal müəllimin müstəsna yeri var. Əvvəla, bu böyük ədəb XX əsrin 30-cu illərində professional mədəniyyət sahələrinin formalaşmasında fəal iştirakı zama-nı babam Mirmahmud Kazımovski ilə dost-məsləkdaş olub. Mir Cəlal müəllim "Azərbaycanda ədəbi məktəblər" kitabında babamın da ictimai-mədəni fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib, dəyərli fikirlər söyləyib. Danışacağım hadisə isə atamın və qardaşımın həyat və sənət yolunun

gərəkli ola bilərsən". Bundan sonra Raufun mətbuatda teatr-sənət barədə bir neçə yazısını oxuyan yazıçı onu çağırır qəti surətdə deyir: "Rauf, sən teatr üçün doğulmusan, atanın yolunu davam etdirib rejissor olmalısən. Həm də ölkəmizdə mədəniyyət sahəsində bacarıqlı kadrlar çatışmır. Xalqımızı milli mədəniyyətimizi inkişaf etdirmək irəli aparacaq".

Bunu eşidən nənəm Teyyubə xanım Mir Cəlal müəllimin yanına ge-dib deyir: "Ay Mir Cəlal müəllim, teatr ağır işdir, Mirmahmuddan nə çəkmişik bəsimizdir, qoyun bu uşaq bir az rahat peşədə olsun". Mir Cəlal müəllim isə seçimi Raufun ixtiyarına buraxır. Onun qənaəti, tövsiyəsi o qədər inandırıcı və təşviqedici olur ki, atam hüquq fakültəsinin ikinci kursunda yox, Teatr İnstitutunun rejissorluq fakültəsində oxumalı olur.

Tələbəlik illərində Mehdi Məmmədov, Adil İsgəndərov kimi usta-d rejissor-müəllimlər ölkədə ixtisaslı radio rejissorunun yoxluğunu nəzərə alıb Raufu bu sahədə formalaşdırırlar. Beləliklə, atam Mir Cəlal müəllimin de-diği yolla gedib Azərbaycan radiosu-nun, sonra isə milli televiziyanın bədii proqramlar üzrə ilk baş rejissoru olur. Rauf Kazımovski rejissor peşəsinə yiyələnəndən sonra Mir Cəlalın milli bestsellərə çevrilmiş "Bir gəncin manifesti" və "Dirilən adam" povestlərinin radiotamaşasını hazırlamışdı. "Bir gəncin manifesti"ni Gənc Tamaşaçı-lar Teatrının səhnəsinə də ilk dəfə atam çıxartmışdı.

Yadımdadır ki, atam həmişə dərin məmnunluqla deyirdi: "Mənə bu sevd-yim peşəni Mir Cəlal müəllim verib". O, sənət uğurlarına, milli radio-televiziya sahəsində ilk rejissor olmaq şərəfinə, gənc yaşlarında böyük şöhrət və hörmət qazandığına görə həmişə Mir Cəlal müəllimə minnətdarlıq edir, onu özünə mənəvi ata sayırdı.

Tale elə gətirdi ki, atam ömrü-nün və yaradıcılığının çiçəklənən dövründə – 48 yaşında dünyasını dəyişdi. O zaman Mir Cəlal müəllimin ağsaqqal başsağlığı və dost təsəllisi bizə mənəvi dayaq oldu. 2 il sonra isə Mir Cəlal müəllimin özü 70 yaşın-da əbədiyyətə qovuşdu. Atamın vaxt-sız ölümü kimi, bu itkini də ailəmiz dərin kədərlə yaşadı. Çünki, müdrik, sədaqətli və xeyirxah insan olan Mir Cəlal müəllim dostu Mirmahmud Kazı-movskinin nəvələrinin mənəvi babası sayılırdı

Mir Cəlal müəllim Azərbaycan ədəbiyyatının və incəsənətinin yüksəlişini təmin edən, onun şərəfli estafetini layiqincə davam etdirən çox sayda Rauf Kazımovskilərin taleyində bax beləcə hələdici rol oynamışdı.

Allah rəhmət eləsin! Qəbri nurla dolsun!

Hazırladı: Tahir AYDINOĞLU,
"Xalq qəzeti"

Ürəklərdə və əməllərdə yaşayan Mir Cəlal müəllim

Əməkdar elm xadimi, milli-mənəvi dəyərlərin himayədarı, elm-təhsil fədaisi, tələbə və gənclərin dostu, istedadlı və milli qeyrətli insanların ar-xa-dayağı... Ən qiymətli isə gənclik üçün ədəbi-məfkurəvi "manifest", geniş oxucu dairəsi üçün "insanlığ fəlsəfəsi" yaratmış yazıçı...

Gənclik illərində redaksiyamızda işləmiş, sonrakı dövrlərdə bir çox istedadlı tələbəsi qəzetimizdə müxtəlif vəzifələrdə çalışmış, hətta baş redak-torlar olmuş, bu kollektivdəki fəaliyyəti ilə bağlı ibrətli fakt və hadisələrin bu gün də əməkdaşlarımız arasın-da xatırladığı Mir Cəlal müəllim "Xalq qəzeti"-nin bir əsrlik tarixində iftixar və sevgi ilə xatırlanan say-seçmə simalardan biridir. Redaksi-ya həmişə öz yetirməsi ilə öyünüb. Mir Cəlal müəllim isə davamlı ola-rağ qəzetimizlə əməkdaşlıq edib, öz yetirmələri ilə onun fəaliyyətinə sam-ballı töhfə verib.

İllər ötür, nəsillər dəyişir, istedadı, zəkası və əməlləri ilə milli varlığımız-da silinməz izlər qoymuş Mir Cəlal müəllimin zəngin irsi daha çox insa-nın mənəvi sərvətinə çevrilir. Onun milli müdriklik zirvəsində qərarlaşmış mükəmməl obrazı ildən-ilə daha çox insanın qəlbində yuva qurur, işıqlı xatirəsi isə zaman keçdikcə ölməzləşir. Bu həqiqətin sübutu ola-rağ hər il doğum və anım günlərində, əlamətdar yubileylərində böyük ədəbimizin xatirəsi ölkəmizdə və yaxın-uzaq xaricdə sevgi-sayğılarla qeyd olunur. Anadan olmasının 100 illiyi isə 2008-ci ildə UNESCO səviyyəsində də təntənə ilə keçirildi.

Qəzetimizin fəal oxucu-müəlliflə-rindən Mirmahmud Kazımovski bu-günlərdə redaksiyamızda olarkən Mir Cəlal müəllimin xatirə gününün yaxınlaşdığını xatırladı. Sonra o,

29 sentyabr 44 ildir ki, Azərbaycan ədəbiyyatı və elminin şərəf tarixinə, milli qədirbilənlik təqviminə görkəmli yazıçı və ədəbiyyatşünas Mir Cəlal Əli oğlu Paşayevin xatirə günü kimi yazılıb. 1978-ci ilin həmin hüznü günündə 70 yaşında dünyasını dəyişmiş, şəxsiyyəti, yaradıcılığı və ictimai fəaliyyəti ilə o tay-bu tay Azərbaycanın ən yaxşı dəyərlərini qovuşdurmuş, ümumxalq məhəbbəti qazanmış sevimli insanın pak və qiymətli varlığını respublika ictimaiyyəti dərin kədər və böyük ehtiramla əbədiyyətə yola salmışdı.

daşındır. Nəvə Mirmahmud Kazımovs-ki milli mədəniyyət tariximizlə bağlı ailələrində yaşayan dəyərli xatirələri vaxtaşırı oxucu, dinləyici və tamaşaçı-ların geniş auditoriyasına çatdırır.

Mirmahmud müəllimin Mir Cəlalə bağlı bu dəfə dedikləri unu-dulmaz yazıçı-alimin ədəbiyyat, jurnalistika və incəsənətimizin inki-şafına göstərmiş olduğu çox sayda xidmətlərin seçilən bir nümunəsi olduğundan oxucularımıza təqdim etməyi gərəkli bildik. Beləliklə, Mir-mahmud müəllimin söylədikləri:

– Azərbaycana 3 nəsil incəsənət

müəyyənləşməsində həlledici rol oy-nayıb.

1945-ci ildə atam Rauf Kazımovski Azərbaycan Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə qəbul olunanda onun ədəbiyyatdan yazı işi Mir Cəlal müəllimin əlinə düşür. Yazı ona o qədər maraqlı görünür ki, dərslər başlanan-da Raufu çağırır onunla tanış olur. Biləndə ki, bu tələbə 5 il əvvəl dünya-sını dəyişmiş dostu Mirmahmudun oğ-ludur, mehribanlıqla və qayğıkeşliklə deyir: "Oğlum, yazı işin çox xoşuma gəldi. Hüquqşünas başqası da ola bilər, sən isə sənət sahəsində daha